

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет педагогічної освіти

кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«05» 09 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АРТОСВІТА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта

рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

освітньої програми 012.00.01 Дошкільна освіта

Київ-2022

Розробники:

Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти

Кондратець Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Викладачі:

Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти

Кондратець Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти
Протокол від 31 серпня 2022 р. № 14

Завідувач кафедри Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми)

012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва освітньої програми)

31.08.2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

 (Олена ПОЛОВІНА)

Робочу програму перевірено

01.09.2022 р.

Заступник декана Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/ годин	6 /180	
Курс	3	3
Семестр	5, 6	5, 6
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	84	24
Модульний контроль	12	-
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	54	156
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – вивчення рівня власної мистецької культури та формування фахових компетентностей майбутніх вихователів стосовно психолого-педагогічного супроводу артосвіти дітей дошкільного віку.

Завдання курсу:

- формувати знання про вплив мистецтва на розвиток особистості;
- ознайомити студентів з технологією образотворення;
- вправляти студентів в умінні методично грамотно застосовувати сучасні засоби та педагогічні технології артосвіти в практиці взаємодії з дітьми дошкільного віку.

Завдання курсу спрямовані на формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю.

КЗ-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми мистецько-творчої активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КС-2 Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага) у мистецько-творчій діяльності.

КС-7 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів) засобами мистецтва.

КС-11 Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду мистецько-творчої і самостійної художньої діяльності.

КС-13 Здатність до організації та супроводу мистецько-творчої (художньо-продуктивна, музична, театральна) діяльності дітей раннього і дошкільного віку.

3. Результати навчання за дисципліною

Пр-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби артосвіти, що використовуються в освітній взаємодії з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки, вирізняти специфіку мистецько-творчої діяльності та розвитку дітей раннього, дошкільного віку; інтерпретувати зміст і вимоги Державного стандарту дошкільної освіти та варіативних програм дошкільної освіти з питань артосвіти та обирати адекватні методики для їх забезпечення.

Пр-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами щодо мистецько-творчої діяльності та складати прогнози щодо його ефективності.

Пр-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей педагогічного супроводу мистецько-творчої діяльності дітей. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

Пр-15 Визначати завдання і зміст мистецької та самостійної художньої діяльності дітей раннього, дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

Пр-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, пізнавального, естетичного середовища в різних групах раннього і дошкільного віку; впроваджувати інноваційні педагогічні технології артосвіти в освітній процес ЗДО.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем		Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
			Аудиторна					
Лекції	Семінари		Практичні	Лабораторні	Індивідуальні			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I								
Формування мистецької культури особистості								
1.	Артосвіта як базис формування фахової компетентності майбутніх вихователів	14	2		4	2		6
2.	Мистецтво як інтегратор в освіті дітей дошкільного віку	14	2		6			6
Модульний контроль		2	2					
<i>Разом</i>		30	4		10	2		12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II								
Методичні засади артосвіти дітей дошкільного віку								
3.	Методи та форми організації артосвіти дітей дошкільного віку	20	2		8	2		8
4.	Технологія образотворення	24	2		10	4		8
5.	Особливості педагогічного супроводу самостійної художньої діяльності дітей у закладі дошкільної освіти	12	2		4	2		4
Модульний контроль		4	4					
<i>Разом</i>		60	6		22	8		20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III								
Театральний складник артосвіти дітей дошкільного віку								
6.	Мистецтво театру як засіб формування особистості	28	2		12	4		10
Модульний контроль		2	2					
<i>Разом</i>		30	2		12	4		10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV								
Музичний складник артосвіти дітей дошкільного віку								
7.	Педагогічний супровід музичної діяльності дітей дошкільного віку	26	2		12			12

Модульний контроль	4	4					
<i>Разом</i>	30	2		12			12
<i>Екзамен</i>	30						
<i>Разом за навчальним планом</i>	180	14		56	14		54

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем		Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
			Аудиторна					
Лекції	Семінари		Практичні	Лабораторні	Індивідуальні			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I								
Формування мистецької культури особистості								
1.	Артосвіта як базис формування фахової компетентності майбутніх вихователів		2		2			36
<i>Разом</i>		40	2		2			36
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II								
Методичні засади артосвіти дітей дошкільного віку								
2.	Технологія образотворення		2		10			48
<i>Разом</i>		60	2		10			48
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III								
Театральний складник артосвіти дітей дошкільного віку								
3.	Мистецтво театру як засіб формування особистості				2			38
<i>Разом</i>		40			2			38
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV								
Музичний складник артосвіти дітей дошкільного віку								
4.	Педагогічний супровід музичної діяльності дітей дошкільного віку		2		4			34
<i>Разом</i>		40	2		4			34
<i>Екзамен</i>								
<i>Разом за навчальним планом</i>		180	6		18			156

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Формування мистецької культури особистості

Лекція 1.

Артосвіта як базис формування фахової компетентності майбутніх вихователів (2 год.)

Базові поняття артосвіти: мистецька компетентність майбутніх вихователів, мистецько-творча компетентність дитини дошкільного віку, складники артосвіти (краса світу й внутрішня краса). Естетика як наука про почуттєве сприймання світу. Психолого-педагогічні основи формування у особистості естетичного ставлення (на основі наукових досліджень, А. Адаської, Н. Аксаріної, Є. Аркіна, І. Беха, Л. Божович, Д. Ельконіна, А. Єремєєва, О. Запорожця, І. Кона, В. Котирло, Б. Кубланова, М. Лісіної, І. Левшина, Д. Леонтєєва, О. Мелік-Пашаєва, Н. Менчинської, С. Новосолової, С. Рубінштейна, П. Рудика, Б. Теплова). Мистецтво пауз споглядання. Мистецтво як естетична категорія, форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя в художній творчості (Е. Белкіна, О. Комаровська, В. Кудрявцев, Л. Масол, Н. Миропольська, Г. Падалка, О. Рудницька, Т. Турчин та інші). Функції мистецтва: естетична, гедоністична, освітня, сугестивна тощо (Ю. Борєв, М. Каган). Види мистецтва.

Практичне заняття 1-2. Види мистецтва (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Вплив видів та напрямів мистецтва на формування ціннісних орієнтирів особистості.

II. Практична частина.

Створення та презентація програми самовдосконалення майбутніх вихователів засобом мистецтва (започаткування щоденника мистецьких вражень – особистісна рефлексія).

III. Рефлексія.

Основна література: 1

Додаткова література: 9

Лабораторне заняття 1. Формування культури майбутнього вихователя (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Культурний потенціал столиці у формуванні мистецької компетентності майбутнього вихователя.

II. Практична частина.

Створення артмаршруту майбутнього вихователя.

III. Рефлексія.

Основна література: 1

Додаткова література: 9

Лекція 2.

Мистецтво як інтегратор в освіті дітей дошкільного віку (2 год.)

Поняття інтеграції в дошкільній освіті (Н. Гавриш). Інтегративна функція мистецтва. Врахування інтегративного підходу під час планування освітньої взаємодії з ознайомлення дітей з мистецтвом. Інтеграція в ознайомленні дітей із живописом, графікою, скульптурою, архітектурою, декоративно-ужитковим мистецтвом. Інтегративність в художньо-продуктивній діяльності дітей дошкільного віку (малювання, ліплення, аплікація). Інтегративність як ознака музичної діяльності (слухання, співи, музично-ритмічні рухи). Інтегративність у театралізованій діяльності дітей дошкільного віку.

Практичне заняття 3-5. Реалізація принципу інтеграції в артосвіті дітей дошкільного віку (6 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.
2. Формування готовності до інтегрованої освіти у майбутніх педагогів.

II. Практична частина.

1. Створення інтелектуальних карт (кластерів) для ознайомлення дітей дошкільного віку з мистецтвом на основі наукових розвідок Н. Гавриш.
2. Моделювання форм роботи педагога з дітьми на основі принципу інтеграції за освітньою програмою для дітей від 2 до 7 років «Дитина», 2020 р.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2

Додаткова література: 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методичні засади артосвіти дітей дошкільного віку

Лекція 3.

Методи та форми організації артосвіти дітей дошкільного віку (2 год.)

Вектори артосвіти. Орієнтири супроводу артосвіти дітей дошкільного віку: супровід-співробітництво та супровід-ініціювання. Форми артосвіти в ЗДО: мистецькі (арт) або художньо-педагогічні спілкування, творчі проекти (артпроекти), комунікація в мистецтві, артекскурсії, артмайстерні, артігри, живописні перформанси. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення мистецьких форм освітньої взаємодії. Етапи проведення мистецьких форм освітньої взаємодії: проєктивний, діяльнісний, результативно-аналітичний. Методи артосвіти: базові методи (паузи вслуховування і паузи споглядання), наочні (візуальні), практичні, словесні (аудіальні), інформаційно-рецептивні,

репродуктивні, евристичні. Стимулювання творчої активності дітей дошкільного віку (на основі досліджень К. Демчик, О. Дронової, Т. Житнік, О. Іваненко, І. Карабаєвої, О. Половіної, В. Рагозіної, О. Саприкіної, Г. Сухорукової, Л. Шульги).

Практичне заняття 6-7. Розвиток творчих здібностей особистості (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Дискусійна платформа: «Ранній розвиток дитини: когнітивне насилля чи стимулювання творчої активності?»

II. Практична частина.

Формування навичок критичного мислення під час аналізу альбомів для розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Основна література: 1

Додаткова література: 2

Практичне заняття 8-9. Організація артпроектів у ЗДО (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості використання проектної діяльності в артосвіті дітей дошкільного віку.

2. Структура проекту: мотиваційний, технологічний, заключний етапи.

II. Практична частина.

Вправління у прийомах роботи на артпроекті: особливості вибору теми; прийоми інтригування дітей; вправління у формулюванні запитання дня; конкретизація видів діяльності, методів, прийомів, форм роботи; проекція на батьків; прогнозування результату кожного проектного дня; формування рефлексивних умінь майбутнього вихователя; вибір доцільних форм заключного етапу проекту.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 3

Додаткова література: 6

Лабораторне заняття 2. Специфіка проведення артекскурсій з дітьми дошкільного віку (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Педагогічні умови проведення екскурсій мистецького спрямування з дітьми дошкільного віку.

II. Практична частина.

Моделювання екскурсійного маршруту для дітей дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 3

Додаткова література: 1

Лекція 4.

Технологія образотворення (2 год.)

Образотворення як інструмент поліфонічного сприймання світу. Визначальні принципи образотворення: значимість власної діяльності та відмова від зразку. Поняття про метод креативної структурованої імпровізації МКСІ (Олег Драч). Алгоритм вертикалі образотворення: зерно образу, внутрішній персонаж, асоціативна поведінка (зовнішньорухова та внутрішньо чуттєвомисленнева). Види емоційно-зорієнтованого образотворення: «Free painting», пластичне образотворення, конструктивне образотворення. Особливості впровадження технології образотворення у різних вікових групах.

Практичне заняття 10-11. «Free painting» (вільне малювання) в артосвіті дітей дошкільного віку (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Створення умов для емоційно-піднесеного настрою дітей під час створення образу за допомогою зображувальних матеріалів (крейда, кольорові олівці, воскові олівці, темпера, гуашеві, акварельні фарби, харчові барвники тощо).

II. Практична частина.

Вправління у техніках малювання: малювання пальчиками, долоньками фарбами на основі крему, малювання 3-D фарбами, малювання плинною фарбою, малювання повітряними кульками, губкою, малювання на різних поверхнях (плівка, скло, шпалери, паперові тарілки тощо), кляксографія, ниткографія, симетричне передруковування плям, малювання мильними бульбашками тощо. Музичне малювання. Синхронне малювання. Кольорові квести.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 8, 10, 11

Практичне заняття 12. Конструктивне образотворення (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Навчання дітей дошкільного віку основам конструктивного образотворення: гігієнічні вимоги, ускладнення методів та прийомів, матеріали, тематика.

2. Прийоми та методи навчання безпечного користування ножицями.

3. Формування у дітей побутових навичок під час конструктивного образотворення.

II. Практична частина.

Робота у підгрупах: вправління у конструктивному образотворенні у процесі опанування методики роботи з паперовими кульками; створення колажу з використанням в аплікації різних матеріалів (засушені частини рослин, шматочки шкіри, тканин, хутра, намистинки, пайетки, пір'я тощо).

Використання техніки колаж як засобу самопізнання та саморозвитку майбутнього педагога.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 8

Практичне заняття 13-14. Пластичне образотворення (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Матеріали для пластичного образотворення: синтетичні чи натуральні?
2. Пластичне образотворення і життєва компетентність: у чому взаємозв'язок ?

II. Практична частина.

Вправлення у прийомах пластичного образотворення. Формування основ кулінарного мистецтва в процесі роботи з тістом. Робота з пластичними матеріалами як засіб формування емоційного інтелекту. Арттехніка «Мандала по колу».

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 8

Лабораторне заняття 3-4. Секрети живопису (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Ознайомлення дошкільників з творами живопису: примха чи необхідність?

II. Практична частина.

Вправлення в організації художньо-педагогічних спілкувань педагога з дітьми за творами живопису (за картинами Катерини Білокур, Архипа Куїнджі, Юрія Камишного, Олександра Шовкуненка, Сергія Шишка, Сергія Васильківського, Миколи Бурачека, Миколи Глуценка, Михайла Беркоса, Віктора Васнецова, Миколи Пимоненка, Федора Кричевського, Івана Марчука, Кетрін Фішер, Євгенії Гапчинської, Владислава Єрко, Костя Лавро, Катерини Штанко, Олесі Магерівської).

Вправлення у прийомі оживлення картин. Презентація римейків на класичні твори живопису.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 4

Додаткова література: 1, 7

Лекція 5

Особливості педагогічного супроводу самостійної художньої діяльності дітей у закладі дошкільної освіти (2 год.)

Організація самостійної художньої діяльності дітей в закладі дошкільної освіти. Складники самостійної художньої діяльності дітей дошкільного віку. Особливості самостійної художньої діяльності дітей у різних вікових групах. Вимоги до розвивального естетичного середовища.

Складники розвивально-естетичного середовища у різних вікових групах. Створення умов для самостійної художньої діяльності у ЗДО та сім'ї.

Практичне заняття 15-16. Педагогічні умови здобування артосвіти дітьми з особливими потребами (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Створення інклюзивного естетичного середовища в закладі дошкільної освіти.

II. Практична частина.

Аналіз методів та прийомів включення дітей з особливими потребами в мистецьку діяльність (на базі ЗДО).

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 3, 4

Додаткова література: 2

Лабораторне заняття 5. Педагогічні умови супроводу СХД дітей у ЗДО (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Створення середовища для розгортання СХД у різних вікових групах.

II. Практична частина.

Аналіз методів та прийомів включення дітей різних вікових груп у СХД діяльність (на базі ЗДО).

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 3, 4

Додаткова література: 2, 12

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Театральний складник артосвіти дітей дошкільного віку

Лекція 6

Мистецтво театру як засіб формування особистості (2 год.)

Роль театрального мистецтва у формуванні особистості. Театральна культура педагога. Організація і проведення театральної вистави у закладі дошкільної освіти. Інсценізація художніх творів. Напрями ознайомлення дітей дошкільного віку з театральним мистецтвом: безпосереднє; опосередковане (розповіді, альбоми, радіо, грамзапис, телевізор, комп'ютер; самостійна художня діяльність). Ознайомлення дітей з театром як культурною установою. Таємниці театральної професії. Поведінка в театрі (театральний етикет). Використання мистецтва театру в діяльності вихователів. Роль театралізованих ігор (С. Русова, О. Антипіна, Л. Артемова, Г. Михайлова, М. Маньова, Е. Чурилова). Види дитячих театрів (традиційний, нетрадиційний). Види театралізованої діяльності (за способом організації (індивідуальні/колективні); за змістом театралізованої діяльності (майстерня юного актора, інсценізація); за видами ігрового матеріалу (театр ляльок, театр іграшок, пальчиковий театр тощо). Організація театралізованої

діяльності в різних вікових групах. Акторське тренування. Засоби образної та емоційної виразності. Міміка та пантоміма. Інтоніяція. Дитячий варіант «аутотренінгу». «Гра для себе». Акторські здібності дітей дошкільного віку.

Практичне заняття 17. Дикція та робота над голосом (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Прийоми роботи з голосом. Правильна подача голосу та посил. Регістри голосу та діапазон звучання.

II. Практична частина.

Артикуляційна гімнастика. Вдосконалення артикуляційного укладу кожного звуку ізольовано, а також складів, текстів, речень, скоромовок. Розвиток мовного апарату у зв'язку з діяльністю органів артикуляції. Розвиток координованої роботи частин органів внутрішньо глоткової і зовнішньої артикуляції. Розвиток відчуття резонування при вільному положенні артикуляційного апарату. Розвиток слухових і м'язових відчуттів. Робота над голосом. Тренаж «Затиснута і розслаблена щелепа». Вправа «Вільна мова». Вправа «Вакуум». Вправа «Горіх».

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 12

Практичне заняття 18. Сценічна пластика та координація тіла (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Зняття «затисків» тіла. Вільне володіння тілом. Прийоми акторської біомеханіки. Поняття «Броунівський рух». Поняття «Штамп».

II. Практична частина.

Тренажі на правильне керування енергією. Тренажі на виявлення та зняття «затисків» (фізичні, психологічні). Гімнастика спини та робота над осанкою. Вправа «Зерно». Вправа «Барабан». Вправа «Гарячий пиріг». Акторська імпровізація. Вправа «Ходьба по колу». Тренаж «Я дерев'яна лялька». Тренаж «Роби як я». Тренаж «Дзеркало».

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 12

Практичне заняття 19. Акторська техніка (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Психологічна правда та психофізика. Поняття «конфлікт» та психологічний вибір. Поняття «надзадача». Поняття «Дія». Сценічна свобода, емоційна пам'ять, відчуття правди і віри, сценічне завдання та його складові, сценічне відношення, сценічне спілкування.

II. Практична частина.

Етюдна форма у професійній підготовці. Прийом «Я в запропонованих обставинах» та вправи на дію в різних запропонованих обставинах. Пошук

виразності, органіки та психологічної логіки. Тренажі на розвиток уяви та пам'яті. Тренажі на емоційний посил. Тренажі на розвиток креативності. Розвиток емоційної пам'яті. Тренаж «Місце справа». Тренаж «Передай емоцію». Тренажі на взаємодію з партнером. Тренаж «Генісний м'яч». Тренаж на емоційний посил «Ти». Завдання «Біографія ролі». Навички роботи з уявними предметами (етюдна форма).

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 12

Практичне заняття 20. Формування основ акторської майстерності у дітей дошкільного віку (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Метод креативної структурованої імпровізації Олега Драча та можливість його застосування у роботі з дітьми дошкільного віку.

II. Практична частина.

Вправляння у методиці роботи з зерном образу. Вправляння у навчанні дітей пластичних етюдів.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 3

Додаткова література: 10

Практичне заняття 21-22. Особливості театральної діяльності в закладі дошкільної освіти (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Театралізована діяльність дітей дошкільного віку: аматорство чи професіоналізм?

II. Практична частина.

Вправляння у методах та прийомах використання різних видів театру (театр ляльок, театр іграшок, пальчиковий театр, тіньовий театр, театр leg-players, театр фартушків, театр рукавичок, театр кухликів тощо).

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 12

Лабораторне заняття 6-7. Особливості атмосфери театру (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Глядацька культура та театральний етикет: умови формування.

Репертуар для дітей у театрах м. Києва.

Вистави для духовного розвитку майбутнього вихователя.

II. Практична частина.

Перегляд вистави та її естетично-педагогічний аналіз.

III. Рефлексія.

Основна література: 1

Додаткова література: 11

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Музичний складник артосвіти дітей дошкільного віку

Лекція 7

Педагогічний супровід музичної діяльності дітей дошкільного віку (2 год.)

Психолого-педагогічні основи музичного виховання дітей дошкільного віку (Н. Ветлугіна, О. Іваненко, Р. Зінич, І. Рудченко, Р. Савченко, С. Шоломович). Музичні здібності та задатки. Види музичної діяльності дітей дошкільного віку. Особливості використання музичних творів для слухання під час освітньої взаємодії: мистецької, з розвитку мовлення, ознайомлення з природою тощо. Роль вихователя у навчанні дітей співу: охорона дитячого голосу, методи та прийоми навчання співу, етапи розучування пісні. Організація музично-ритмічної діяльності дітей в групі закладу дошкільної освіти: ритмічні хвилинки, музично-ритмічні вправи, музичні руханки, музичні паузи та музичні привітання. Використання музики в повсякденному житті дітей у закладі дошкільної освіти. Музичний супровід різних видів дитячої діяльності: ігрова, пізнавальна, рухова тощо. Реалізація співпраці музичного керівника та вихователя під час організації різних формах музичної діяльності. Музичне виховання в сім'ї.

Практичне заняття 23-24. Особливості навчання гри на дитячих музичних інструментах (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Особливості використання дитячих музичних інструментів у різних формах освітньої взаємодії з дітьми.

II. Практична частина.

Вправлення в гри на дитячих музичних інструментах. Організація оркестру. Створення майстерні звуків.

III. Рефлексія.

Основна література: 2

Додаткова література: 5

Практичне заняття 25-26. Організація музичної гри з дітьми дошкільного віку (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Педагогічні умови організації музичної ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

II. Практична частина.

Моделювання методики проведення музичних ігор у різних вікових групах

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 5

Додаткова література: 5

Практичне заняття 27-28. Особливості планування, організації та проведення свят і розваг у сучасному закладі дошкільної освіти (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Як зробити свято для дітей справжнім святом?
2. Неприйнятність проведення репетицій у ЗДО.
3. Залучення батьків до проведення свят і розваг у закладі дошкільної освіти, відвідування, виставок, музеїв, театрів.

II. Практична частина.

Створення та презентація алгоритмів свят і розваг (робота у підгрупах).

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 5

Додаткова література: 4

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів **денної** форми навчання

Вид діяльності студентів	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	5	5	11	11	6	6	4	4
Робота на практичному занятті	10	5	50	11	110	6	60	6	60
Лабораторні заняття	1	1	1	4	4	2	2		
Робота на лабораторному занятті	10	1	10	4	40	2	20		
Виконання завдань для самостійної роботи	5x20	5	25	5	25	5	25	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	2	50	1	25	2	50
Разом		–	118	–	243	–	139	–	142
Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 642.									
Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $642:60=10,7$. Розрахунок $642:10,7= 60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.									

6.1.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студентів	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1			1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	5	5	1	1	2	2
Робота на практичному занятті	10	1	10	4	40	1	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5x20	5	25	5	25	5	25	5	25
Разом		–	37	–	71	–	36	–	48
Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 192.									
Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $192:60=3,2$. Розрахунок $192:3,2=60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни передбачає комплексний підхід до її виконання та оптимізується одним завданням у вигляді проекту.

Самостійна робота (56 год.)

Розробити, апробувати та представити мистецький проєкт (тема за вибором студента) для дітей дошкільного віку.

Вимоги до проєкту:

- ✓ спрямованість на вирішення завдань освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» (за ДСДО в Україні, нова ред. 2021р.);
- ✓ мета проєкту корелюється з результатом (продуктом) проєкту;
- ✓ наявність 3-х етапів проєкту (мотиваційний, технологічний, заключний);
- ✓ забезпечення синкретичності (поєднання, злиття) різних видів мистецької діяльності дітей (художньо-продуктивної, музичної, театралізованої), що спрямовані на реалізацію мети проєкту;
- ✓ використання мистецтва як інтегратора в освіті дітей дошкільного віку;
- ✓ врахування провідного виду діяльності дітей дошкільного віку (гра);
- ✓ реалізація методів та прийомів стимулювання творчої та діяльнісної активності;
- ✓ передбачення активного залучення батьків до проєкту;
- ✓ реалізація здоров'язбережувальної компоненти дошкільної освіти.

№	Критерії оцінювання самостійної роботи 3	Бали
1	Відповідність змісту проєкту освітньому напрямку «Дитина у світі мистецтва» (ДСДО нова ред. 2021р.)	5
2	Методична грамотність у визначенні теми проєкту	5
3	Методична грамотність у визначенні мети проєкту	5
4	Методична грамотність у визначенні завдань проєкту	5
5	Наявність інтриги на мотиваційному етапі проєкту	5
6	Наявність технологічного етапу проєкту	5
7	Наявність заключного (рефлексійного) етапу	5
8	Наявність проблемного питання на технологічному етапі проєкту до кожного дня	5
9	Наявність результату кожного дня на технологічному етапі проєкту	5
10	Наявність інтегрованих завдань для дітей	5
11	Наявність пошуково-евристичних завдань	5
12	Наявність ігрових вправ та ігор мистецького спрямування	5
13	Активізація дітей у художньо-продуктивній діяльності (вільне малювання, пластичне і конструктивне образотворення)	5
14	Активізація дітей у театральному образотворенні (глядацька та виконавська культура)	5
15	Активізація дітей у різних видах музичної діяльності (співи, слухання музики, музично-ритмічна діяльність, гра на дитячих музичних інструментах)	5
16	Наявність активних форм роботи з батьками з теми проєкту	5
17	Наявність рефлексійних запитань на заключному етапі проєкту	5
18	Фіксація форми закріплення вражень на заключному етапі проєкту (лепбук, свято, вернісаж та ін.)	5
19	Фото-фіксаж перебігу проєкту	5
20	Естетичність, стилістична та орфографічна грамотність оформлення проєкту	5
Усього		100

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ АРТПРОЄКТУ

(за І. Кондратець, О. Половіною)

Назва (тема) проєкту (визька, профільна, проблемно-пошукового характеру) Вікова група Мета проєкту: Завдання: 1) 2) 3) Освітній «продукт» проєкту:				
№	ОПИС ЕТАПІВ ПРОЄКТУ			
Мотиваційний етап (1 день)				
	Інтрига – зацікавлення дітей темою проєкту здивуванням (незвичні сліди, смак, аромат, явище, загадкова посилка, проблемна ситуація тощо) або провокаційним запитанням чи пропозицією: «Дізнаємося про...?», «Як з'явилося...?», «Розкриємо секрет (таємницю)...?», «Що буде, якщо...?»	Види дитячої діяльності (з врахуванням видів дитячої діяльності, активностей визначених у чинному Державному стандарті дошкільної освіти)	Результат дня (конкретний, без «води», має давати чітку відповідь на запитання дня: що, відчула, що зробила дитина)	Участь батьків
Технологічний етап (від 1 до двох тижнів, якщо проєкт короткочасний та до 8-12 – якщо довготривалий)				
	Питання дня формулюється у вигляді проблемного запитання : одне на кожний день	Види дитячої діяльності (з врахуванням видів дитячої діяльності, активностей визначених у чинному Державному стандарті дошкільної освіти)	Результат дня (конкретний, без «води», має давати чітку відповідь на запитання дня: що пізнала, що, відчула, що зробила дитина)	Участь батьків
1.				
2.				
3.				
4.				
5...				
<i>Кількість пунктів – відповідно до кількості днів технологічного етапу</i>				
Заключний (рефлексійний) етап (1 день)				
	Рефлексійні запитання, які стосуються: - почуттів;	Опис заключної форми роботи (обрати одну із запропонованих: алгоритм свята, розваги, виставки,	Результат заключного етапу (конкретний,	Участь батьків

	- процесу; - результату проекту	мистецького фестивалю, вистави; лепбук, альбом тощо)	без «води», має давати чітку відповідь на запитання дня: що пізнала, що, відчула, що зробила (дитина)	
--	------------------------------------	--	---	--

Розподіл самостійної роботи за змістовими модулями:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Формування мистецької культури особистості

Визначення теми проекту робота над мотиваційним етапом – 25 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методичні засади артосвіти дітей дошкільного віку

Робота над технологічним етапом проекту – 25 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Театральний складник артосвіти дітей дошкільного віку

Робота над заключним етапом проекту – 25 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Музичний складник артосвіти дітей дошкільного віку

Підготовка презентації за результатами апробації проекту – 25 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Формування мистецької культури особистості

МКР 1. Педагогічна реклама «Мистецький потенціал столиці – дітям»

Вимоги:

- усвідомлення поняття «мистецька реклама» – популяризація видовищ з метою привернення уваги глядачів, виконана у формі буктрейлера;
- розуміння визначальних рис створення реклами: достовірність, яскравість, самобутність, інтрига, адресність, всебічна характеристика об'єкту реклами;
- висвітлення освітнього аспекту визначених арт-об'єктів;
- створення буктрейлера (з озвученням).

Умовою для виконання завдання є персональне обрання студентом (студенткою) мистецького об'єкту. Оскільки потенціал м. Києва потужний, то артоб'єкти не повинні дублюватися, множитися, клонуватися.

№	Критерії оцінювання МКР №1	Бали
1.	Відповідність визначальним рисам створення реклами.	5
2.	Індивідуальність й оригінальність реклами.	5
3.	Наявність переконливої аргументації стосовно переваг обраного артоб'єкту.	5

4.	Використання емоційно забарвленого тексту озвучення.	5
5.	Орієнтованість на освітній аспект.	5
Усього		25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методичні засади артосвіти дітей дошкільного віку

МКР – 2-3. Артальбом для дітей дошкільного віку за програмою «Дитина», 2020 р.

Вимоги:

- загальна кількість сторінок: 10 аркушів розміром А4 альбомної орієнтації;
- в альбомі має бути розміщений матеріал для роботи з дітьми молодшого, середнього і старшого дошкільного віку;
- на площині альбому мають бути розроблені творчі завдання для дітей, які враховують:
  - зміст образотворчої діяльності, визначений у програмі «Дитина» (2020 р.);
  - фото з матеріалами для образотворення;
  - орієнтиром результату виконання запропонованого завдання;
- в альбомі мають бути представлені три види образотворення дітей дошкільного віку; малювання (Free Paint), ліплення (пластичне образотворення), аплікація (конструктивне образотворення);
- різноманітність технік виконання та їх відповідність віковим можливостям дітей;
- проходження антиплагіту (друк довідки).

№	Критерії оцінювання МКР №2-3	Бали
	Наявність оригінальної назви, що відображає основні ідеї технології образотворення	10
	Відповідність прописаних в альбомі завдань програмовим вимогам («Дитина», 2020), віку дітей.	10
	Наявність світлин, які відображують алгоритм виконання певних технік образотворення.	10
	Дотримання естетичних вимог (охайність, привабливість, високий рівень техніки виконання)	10
	Простеження динаміки ускладнення завдань від молодшої до старшої групи	10
Усього		50

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Театральний складник артосвіти дітей дошкільного віку

МКР – 4. Підготовка перформансу «Оживлення картин»:

Вимоги до виконання завдання:

- Визначитися з репродукцією картини відомого вітчизняного чи зарубіжного художника.
- Картину можна обирати з таких жанрів: побутовий, портретний, казково-балинний. Побажання: уникати використання репродукцій картини релігійного жанру.
- «Оживлюються» картини за допомогою світлини, яка відповідає антуражу репродукції.
- За результатами перформансу створити презентацію, в якій зазначити свої ПІБ, групу. Подати фото оригіналу репродукції картини (назва, автор) + фото римейку.

№	Критерії оцінювання МКР №4	Бали
1	Відповідність фото римейку оригіналу сюжету полотна художника: власному типажу; подібність інтер'єру; одягу; емоційного стану; міміки; пантоміміки; передача атмосфери картини; її епохи; колориту; композиційності.	10 (з них) 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
2	Індивідуальність та оригінальність виконання роботи	10
3	Наявність мистецького аспекту у роботі	5
Усього		25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Музичний складник артосвіти дітей дошкільного віку

МКР – 5-6. Музично-театральний кейс.

Вимоги до виконання завдання:

1. З метою супроводу музичної та театралізованої діяльності дітей старшого дошкільного віку підібрати за відповідними темами (одна на вибір студента) такі методичні засоби:

- три музичних твори для слухання;
- три пісні з дитячого репертуару для виконання дітьми;
- три п'єси для гри на дитячих музичних інструментах;
- три музично-дидактичних гри;
- три музично-ритмічні руханки;
- три пластичні етюди;
- три інтонаційні етюди;

- три твори для інсценування.

Теми на вибір:

- ✎ Моя різдвяна мрія.
- ✎ Осінній танець парасольки.
- ✎ Сни кольорових гудзиків.
- ✎ Хто живе у мушлі?
- ✎ Радості й будні театральних куліс.
- ✎ Про що розмовляють іграшки вночі?
- ✎ Таємниці чорно-білих клавіш старого роялю.

2. Оформити кейс у таблиці, у якій зазначити обрану тему та усі методичні засоби

№	Критерії оцінювання МКР №5-6	Бали
1.	Відповідність запропонованих методичних засобів темі	5
2.	Відповідність запропонованих методичних засобів віковим особливостям дітей старшої групи ЗДО	5
3.	Наявність трьох музичних творів для слухання із зазначенням композитора, назви твору та QR-кодів	5
4.	Наявність трьох пісень з дитячого репертуару для виконання дітьми із зазначенням авторів, назви пісні та QR-кодів	5
5.	Наявність трьох п'єс для гри на дитячих музичних інструментах із зазначенням композитора, назви твору та QR-кодів	5
6.	Наявність трьох музично-дидактичних ігор: назва, зміст, матеріали	5
7.	Наявність трьох музично-ритмічних відео-руханок із зазначенням назви та QR-кодів	5
8.	Наявність трьох пластичних етюдів із зазначенням назви та формулюванням завдання для дітей	5
9.	Наявність трьох інтонаційних етюдів із зазначенням назви та формулюванням завдання для дітей. За потреби зазначити назву літературного твору як основи інтонаційного етюдів та його автора	5
10.	Наявність трьох творів для інсценування із зазначенням автора, назви літературного твору та QR-кодів	5
Усього		50

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою проведення семестрового контролю є екзамен з навчальної дисципліни «Артосвіта дітей дошкільного віку» у комбінованій формі: тести у комп'ютерному варіанті та розгорнута відповідь на компетентнісно-орієнтоване завдання.

До складання екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 35 балів. Студенти, які набрали менше ніж 35 балів, до складання екзамену не допускаються.

За результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент може набрати до 60 балів включно, а за екзамен – до 40 балів включно. Загальне оцінювання здійснюється на підставі суми результатів проміжного і підсумкового контролю знань (екзамену). Результати екзамену оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів включно.

Програмою екзамену передбачено комбіновану форму проведення, яка включає виконання тестових завдань (електронне тестування на платформі Moodle) та розгорнуту відповідь (онлайн або офлайн) на компетентнісно-орієнтоване завдання

Розроблено банк тестових завдань (60), що внесені в електронну систему Moodle. Система вибирає з банку питань 20 тестових завдань по 1 балу і одне відкрите запитання на компетентнісно-орієнтованій основі, яке оцінюється у 20 балів.

Максимальна кількість балів за екзамен – 40 балів.

Відповіді студентів на питання тесту оцінюються за такими критеріями:

Підсумкова кількість балів (max – 20)	Критерії оцінювання
20 – 18	виставляється за чітке виконання тестових завдань (90-100% правильних відповідей), що засвідчує ґрунтовне володіння категоріями дисципліни, сформованістю вмінь аналізувати педагогічні явища та вирішувати педагогічні задачі; здатністю критично осмислювати інформацію
17 – 15	виставляється за знання, розуміння та відтворення засвоєного матеріалу навчальної дисципліни, сформованістю вмінь аналізувати педагогічні явища (76-89% правильних відповідей), але супроводжується допустимою кількістю помилок у тестових завданнях.
14 – 12	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 61-75% правильних відповідей з необхідного обсягу; студент має труднощі в аналізі та узагальненні матеріалу, що супроводжується незначною кількістю помилок у тестових завданнях.
9 – 11	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 50-60% правильних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається низький

	рівень знання термінологічного апарату дисципліни; неякісне виконання тестів.
1 – 8	виставляється за виконання тестових завдань, що складає менше 50% правильних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається незнання основного термінологічного апарату; виконання тестів на низькому рівні.

Оцінювання компетентнісно-орієнтованого завдання здійснюється з урахуванням таких показників: методична компетентність; уміння розкривати на конкретних прикладах органічну єдність теорії і практики артосвіти; на основі аналізу педагогічної ситуації обґрунтовувати власні висновки та будувати систему переконливих доказів; здатність творчо та оперативно обирати способи дій з огляду на конкретний приклад фахової ситуації.

Шкала і критерії оцінювання усної відповіді на компетентнісно-орієнтоване завдання

К-ть балів	Критерії
17 - 20	Відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, свідчить про глибоке і міцне засвоєння програмного матеріалу. Відповідь представлено у формі послідовного, грамотного і логічно стрункого висловлювання. Презентовано уміння правильно обґрунтовувати прийняті рішення, наводити аргументовані висновки, будувати систему переконливих доказів у процесі вирішення професійно орієнтованої проблеми, тісно пов'язувати із завданнями та майбутньою професійною діяльністю, вільно виконувати практичні завдання, не зазнавати труднощів при видозміні завдання аналітико-конструктивного змісту. Відповідь відзначається оригінальністю, баченням протиріч, причинно-наслідкових зв'язків
13 - 16	Відповідь правильна, достатньо обґрунтована та осмислена, але має окремі неточності, свідчить про знання програмного матеріалу. Відповідь представлено у формі послідовного і повного висловлювання. Презентовано власну позицію. Відповідь характеризує уміння правильно використовувати теоретичні положення у процесі вирішення професійно орієнтованої проблеми, володіння необхідними уміннями й навичками для виконання практичного завдання
9 - 12	Відповідь представлено у формі достатньо повного висловлювання з елементами самостійних суджень щодо вирішення професійно орієнтованої проблеми, але порушено послідовність викладу матеріалу. У відповіді простежуються недостатньо правильні формулювання, що свідчить про засвоєння основного програмного матеріалу. Відповідь характеризується умінням застосовувати знання в практичній діяльності, але супроводжується труднощами при виконанні практичного завдання
5 - 8	Відповідь наближено до норми. Відповідь фрагментарна, характеризує уміння частково застосовувати знання в практичній діяльності,

	супроводжується неточностями та труднощами, припусканням суттєвих помилок при виконанні практичного завдання, що свідчить про незнання значної частини програмного матеріалу. Висновки недостатньо чіткі
1 - 4	Відповідь характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні, без аргументації. Висновки нечіткі або відсутні. Відповідь демонструє нечіткі уявлення про способи вирішення професійно орієнтованої проблеми

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Мистецтво як естетична категорія.
2. Мистецтво як форма суспільної свідомості.
3. Мистецтво як спосіб відображення життя в художній творчості.
4. Функції мистецтва: естетична, гедоністична, освітня, сугестивна тощо.
5. Види мистецтва.
6. Образотворче мистецтво.
7. Музичне мистецтво.
8. Театральне, літературне мистецтво, кіномистецтво.
9. Формування у особистості естетичного ставлення до предметів та явищ довкілля й творів мистецтва.
10. Творчість, творчий потенціал особистості.
11. Інтегративна функція мистецтва.
12. Реалізація принципу інтеграції під час ознайомлення дошкільників із живописом, графікою, скульптурою, архітектурою, декоративно-ужитковим мистецтвом.
13. Інтегративний потенціал музичного мистецтва.
14. Механізм інтегрованого впливу мистецької діяльності на формування життєвої компетентності дітей дошкільного віку.
15. Освітньо-естетичний простір закладу дошкільної освіти.
16. Стимулювання творчої активності дітей дошкільного віку (на основі досліджень К. Демчик, О. Дронової, В. Котляра, О. Половіної, В. Рагозіної, О. Саприкіної, Г. Сухорукової).
17. Вектори артосвіти.
18. Супровід-співробітництво та супровід-ініціювання в артосвіті.
19. Форми артосвіти в закладі дошкільної освіти: артігри, артспілкування, артекскурсії.
20. Етапи проведення мистецьких (арт) спілкувань.
21. Методи артосвіти.
22. Екскурсії мистецького спрямування.
23. Проектна діяльність в артосвіті дітей дошкільного віку.
24. Етапи артпроекту.
25. Прийоми роботи над артпроектом.
26. Образотворення як інструмент поліфонічного сприймання світу.

27. Метод креативної структурованої імпровізації.
28. Вертикаль образотворення.
29. Види емоційно зорієнтованого образотворення дітей дошкільного віку.
30. «Free painting».
31. Пластичне образотворення.
32. Конструктивне образотворення.
33. Особливості впровадження технології образотворення у різних вікових групах.
34. Визначальні принципи образотворення.
35. Складники самостійної художньої діяльності дітей у закладі дошкільної освіти.
36. Педагогічне спілкування за творами живопису.
37. Паузи споглядання та паузи вслуховування.
38. Українське мистецтво живопису: класика і сучасність.
39. Види музичної діяльності (слухання, співи, музично-ритмічні рухи).
40. Музичний супровід процесів життєдіяльності дітей дошкільного віку.
41. Сприймання й переживання музики.
42. Пластичне відтворення емоційно-образного змісту музичних творів
43. Співи та елементи підспівування.
44. Оволодіння елементарними навичками гри на дитячих музичних інструментах.
45. Диригування музичними мелодіями, п'єсами, дитячим оркестром.
46. Особливості використання дитячих музичних інструментів у різних формах освітньої роботи з дітьми.
47. Організація оркестру.
48. Музичні ігри.
49. Використання музики в повсякденному житті дітей у закладі дошкільної освіти.
50. Музичний супровід різних видів дитячої діяльності: ігрова, пізнавальна, рухова тощо.
51. Реалізація співпраці музичного керівника та вихователя під час організації різних форм музичної діяльності.
52. Музичне виховання в сім'ї.
53. Етапи розучування пісні.
54. Вимоги до пісенного репертуару.
55. Музично-ритмічна діяльність.
56. Музичні привітання.
57. Музичні паузи.
58. Музичні руханки.
59. Аніматорство у закладі дошкільної освіти.
60. Театралізована діяльність дітей дошкільного віку.
61. Театральна культура педагога.
62. Роль театралізованих ігор (С. Русова, О. Антипіна, Л. Артемова,

Г. Михайлова, М. Маньова, Е. Чурилова).

63. Види дитячих театрів (традиційний, нетрадиційний).
64. Види театралізованої діяльності (за способом організації (індивідуальні/колективні ігри); за змістом театралізованої діяльності (майстерня юного актора, інсценізація); за видами ігрового матеріалу (театр ляльок, театр іграшок, пальчиковий театр тощо).
65. Організація театралізованої діяльності в різних вікових групах.
66. Акторське тренування.
67. Засоби образної та емоційної виразності.
68. Міміка та пантоміма.
69. Інтонація. Дитячий варіант «аутотренінгу». «Гра для себе».
70. Акторські здібності дітей дошкільного віку.
71. Педагогічний супровід театралізованої діяльності.
72. Ознайомлення дітей з театром як закладом культури.
73. Поведінки в театрі (театральний етикет).
74. Планування театралізованої діяльності в роботі вихователів.
75. Роль театрального мистецтва у формуванні особистості.
76. Таємниці театральних професій.
77. Використання мистецтва театру в роботі вихователів
78. Дозвіллева діяльність дітей дошкільного віку.
79. Сучасний формат проведення свят і розваг у закладі дошкільної освіти.
80. Алгоритм проведення свята.
81. Особливості проведення свят і розваг у ЗДО.
82. Неприйнятність проведення репетицій у ЗДО.
83. Залучення батьків до проведення свят і розваг у закладі дошкільної освіти.
84. Залучення батьків до відвідування виставок, музеїв, театрів.
85. Створення артпростору в закладі дошкільної освіти.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. 1. Навчально-методична карта дисципліни «Артосвіта дітей дошкільного віку» ДО (4.0) денна
 Разом – 180 год. (6 кредитів), із них 14 год. – лекції, 56 год. – практичні заняття, 14- лабораторні, 54 год. – самостійна робота,
 12 год. – МКР, екзамен – 30 год.

Модулі	I		II					III			IV	
Назва модуля	ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ		МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АРТОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ					ТЕАТРАЛЬНИЙ СКЛАДНИК АРТОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ			МУЗИЧНИЙ СКЛАДНИК АРТОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
Кільк. балів за модуль	Max – 118 (з них 25 С.Р.)		Max - 243 (з них 25 С.Р.)					Max - 139 (з них 25 С.Р.)			Max -142 (з них 25 С.Р.)	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7					
Теми лекцій (7 балів)	Артосвіта як базис формування фахової компетентності майбутніх вихователів	Мистецтво як інтегратор в освіті дітей дошкільного віку	Методи та форми організації артосвіти дітей дошкільного віку	Технологія образотворення	Особливості педагогічного супроводу самостійної художньої діяльності дітей у ЗДО	Мистецтво театру як засіб формування особистості	Педагогічний супровід музичної діяльності дітей дошкільного віку					
Теми практичних (28 балів) лабораторних (7 балів) + робота на практич. зан. та лабораторних занять (280 балів +70 балів)	Види мистецтва 4 год. практичне Формування культури майбутнього вихователя 2 год. лабораторне Реалізація принципу інтеграції в артосвіті дітей дошкільного віку 6 год. практичне Розвиток творчих здібностей особистості 4 год. практичне Організація артпроектів у ЗДО 4 год. практичне Специфіка проведення артекурсій з дітьми дошкільного віку 2 год. лабораторне «Free painting» (вільне малювання) в артосвіті дітей дошкільного віку 4 год. практичне Конструктивне образотворення 2 год. практичне Пластичне образотворення 4 год. практичне Секрети живопису 4 год. лабораторне Педагогічні умови здобування артосвіти дітьми з особливими потребами 4 год. практичне Педагогічні умови супроводу СХД дітей у ЗДО 2 год. лабораторне Дикція та робота над голосом 2 год. практичне Сценічна пластика та координація тіла 2 год. практичне Акторська техніка 2 год. практичне Формування основ акторської майстерності у дітей дошкільного віку 2 год. практичне Особливості театральної діяльності в закладі дошкільної освіти 4 год. практичне Особливості атмосфери театру 4 год. лабораторне Особливості навчання гри на дитячих музичних інструментах 4 год. практичне Організація музичної гри з дітьми дошкільного віку 4 год. практичне Особливості планування, організації та проведення свят і розваг у сучасному ЗДО 4 год. практичне											
Види поточного контр.	МКР № 1 25 балів		МКР № 2-3 50 балів					МКР № 4 25 балів			МКР № 5-6 50 балів	
Підсумк. контр. ЕКЗ. – 40 балів	Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 642. Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $642:60=10,7$. Розрахунок $642:10,7= 60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.											

7.2. Навчально-методична карта дисципліни «Артосвіта дітей дошкільного віку» ДО (4.0) заочна

Разом – 180 год. (6 кредитів), із них 6 год. – лекції, 18 год. – практичні заняття, 156 год. – самостійна робота.

Модулі	I	II			III	IV
Назва модуля	ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АРТОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ			ТЕАТРАЛЬНИЙ СКЛАДНИК АРТОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	МУЗИЧНИЙ СКЛАДНИК АРТОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
Кільк. балів за модуль	Max – 37 (12+ 25 С.Р.)	Max – 71 (46 +25 С.Р.)			Max – 36 (11+ 25 С.Р.)	Max – 48 (23 + 25 С.Р.)
Лекції	1	2			3	4
Теми лекцій (4 бали)	Артосвіта як базис формування фахової компетентності майбутніх вихователів	Технологія образотворення				Педагогічний супровід музичної діяльності дітей дошкільного віку
Теми практичних (8 балів) + робота на практич. зан. та лабораторних занять (80 балів)	Реалізація принципу інтеграції в артосвіті дітей дошкільного віку 2 год. практичне	Організація артпроектів у ЗДО 4 год. практичне	Специфіка проведення артекскурсій з дітьми дошкільного віку 2 год. практичне	«Free painting» (вільне малювання) в артосвіті дітей дошкільного віку 4 год. практичне	Особливості театральної діяльності в закладі дошкільної освіти 2 год. практичне	Особливості планування, організації та проведення свят і розваг у сучасному ЗДО 4 год. практичне
Підсумк. контр. ЕКЗ. – 40 балів	Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 192. Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – 192:60=3,2. Розрахунок 192:3,2= 60 балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.					

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Половіна О., Кондратець І. Артосвіта: навчально-методичний посібник. Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2022. 556 с.
2. Дитина: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; наук. ред. Г. В. Беленька; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна та ін. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
3. Половіна О. А., Кондратець І. В. Дитина у світі мистецтва. Методичні рекомендації до програми Дитина. Авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2021. 568 с.
4. Половіна О. А. Особливості змісту освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва». Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. *Навчально-методичний посібник*. Видавництво «Ранок», Харків, 2021. С. 45-51, 88, 137-142, 217-220
5. Романюк І. А. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: *навчально-методичний посібник*. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 280 с.

Додаткова:

1. Барб-Галль Франсуаза. Як розмовляти з дітьми про мистецтво [Текст] пер. з франц. Софії Рябчук. Львів: Видавництво Старого Лева, 2014. 192 с.
2. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі: *монографія*. Луцьк: ПДВ «Твердиня», 2017. 520с.
3. Половіна О. Дитина у світі мистецтва. Дошкільне виховання. 2021. № 2. С. 3-8
4. Половіна О. Свято: розважати чи розважатися? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1, 2019. С.57-61
5. Половіна О. Партнерство музичного керівника та вихователя. *Музичний керівник*. 2021. № 4. <https://emuzker.mcfr.ua/884553>
6. Половіна О. Як побачити красу, або Ознайомлюємо дітей зі світом мистецтва. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 4. <https://emetodyst.mcfr.ua/884037>
7. Половіна О., Кондратець І. Живописні перформанси: методичний інструментарій підготовки майбутніх вихователів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка (випуск №35\1)*. 2021. С. 83-88 <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/view/27/46>
8. Половіна О., Андронова Т. Артосвіта дошкільників – емоції + творчість. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 6. С.40-45
9. Половіна О. А., Кондратець І. В. Педагогічні технології підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-продуктивної компетентності дітей дошкільного віку. *Освіта XXI століття: реалії*,

виклики, тенденції розвитку: колективна монографія за наук. ред. проф. Цвєткової Ганни. Hameln Germany: Inter GING, 2020. С. 384-444.

10. Половіна О. А. Артосвіта дітей дошкільного віку: технологія образотворення у дії. *Мистецтво та освіта: Науково-методичний журнал* Київ, «Педагогічна думка». 3 (97), 2020 р. С. 34-40.

11. Шульга Л. М. Барвіста радість. Розвиток творчих здібностей у дітей дошкільного віку на заняттях із малювання. 3-є вид., виправ. й доп. Методичний посібник. Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2017. 336 с.

12. Школа ігромайстерності: Метод. матеріал М. Шуть. К.: Видавничий дім «Шкільний світ»: Видавництво Л. Галіцина, 2006. 128 с. (Б-ка «Шкільного світу»).